



Toimintakertomus 2016

Tarkastuslautakunta ja -virasto
Helsingin kaupunki

Helsingin kaupungin tarkastusvirasto
Unioninkatu 25
PL 400
00099 HELSINKI
tarkastusvirasto@hel.fi



www.hel.fi/tav



Sisällys

1. Tarkastuslautakunta	1
1.1 Lautakunnan arviointitoiminta 2016	2
1.2 Arviointiin liittyvä raportointi	2
1.3 Koulutustoiminta	3
1.4 Kehittäminen ja muu toiminta	3
2. Tilintarkastaja	4
3. Tarkastusvirasto	5
3.1 Organisaatio ja toiminta	5
3.2 Kansainvälinen yhteistyö	6
3.3 Medianäkyvyys ja tunnettuuden lisääminen	6
3.4 Koulutus ja kehittäminen	7
3.5 Henkilöstön vaihtuvuus ja työssäolo	9
3.6 Toimitilat	10
4. Tilinpäätös- ja suorit tiedot	11
4.1 Tilinpäätöstiedot	11
4.2 Eri kuluryhmien osuus käyttömenoista	12
4.3 Sitovien toiminnan tavoitteiden toteutuminen	12
4.4 Muiden toiminnan tavoitteiden toteutuminen	12
4.5 Tilankäytön toteutuminen strategiakaudella 2013–2016	12
4.6 Suorit tiedot	13
4.7 Tuottavuus	13
4.8 Ympäristöasiat	14

1. Tarkastuslautakunta

Helsingin kaupungin tarkastuslautakunta huolehtii kuntalain mukaan Helsingin kaupunkikonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä. Kaupunginvaltuusto valitsi 16.1.2013 vuosien 2013–2016 tarkastuslautakunnan. Lautakunnassa on yhdeksän jäsentä ja heistä jokaisella on henkilökohtainen varajäsen.

Tarkastuslautakunta työskenteli kaudella 2013–2016 kahteen jaostoon jakaantuneena. Jaostojen kokoonpano on esitetty

liitteessä 1. Jaostot suorittivat kaupungin ja kaupunkikonsernin tavoite-, tuloksellisuus- ja tarkoituksenmukaisuusarviointia lautakunnan päättämän vastuualuejaon mukaisesti. Aluejako on liitteenä 2.

Lautakunta toteutti koko toimikauden 2013–2016 kattavaa toimintasuunnitelmaa. Vuoden 2016 arviointi- ja tarkastustyössä toteutettiin vuodelle 2016 laadittuja arviointi- ja tilintarkastussuunnitelmia.

Varsinaiset jäsenet

Pj. Wille Rydman
valtiotieteiden maisteri

Vpj. Pentti Arajärvi
oikeustieteen tohtori

Patrik Gayer
yhteiskuntatieteiden maisteri

Mia Haglund
valtiotieteiden kandidaatti

Mari Holopainen
kauppatieteiden maisteri

Nuutti Hyttinen
kauppatieteiden maisteri,
oikeustieteen kandidaatti

Jaana Lamminperä
oikeustieteen kandidaatti, MBA

Sari Mäkimattila
lääketieteen tohtori, dosentti,
elintarviketieteiden maisteri

Tuomas Viskari
yhteiskuntatieteiden maisteri

Henkilökohtaiset varajäsenet

Mark Mehtonen
diplomi-insinööri, MBA

Minna Salminen
kasvatustieteiden maisteri

Karin Palmén
valtiotieteiden kandidaatti

Aaron Kallinen
filosofian maisteri

Salla Korhonen
oikeustieteiden kandidaatti

Marja Nyman
medianomi

Jaakko Ojala
valtiotieteiden maisteri

Timo Vehosmaa
diplomi-insinööri

Harri Juntunen
yhteiskuntatieteiden ylioppilas

1.1 Lautakunnan arviointitoiminta 2016

Tarkastuslautakunta merkitsi keväällä tiedoksi kaupunginjohtajiston selonteot toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta vuonna 2015, selonteot Länsimetro-hankkeen, sote-uudistuksen ja kaupungin uuden johtamismallin valmistelun edistymisestä sekä kaupunkikonsernin muutoksista ja tulevaisuuden suunnitelmista. Syksyllä 2016 lautakunta merkitsi tiedoksi selonteot kaupungin konserniohjauksesta, sote-uudistuksen etenemisestä ja strategiaohjelman tuottavuustavoitteesta.

Pääkaupunkiseudun tarkastuslautakuntien arviointiyhteistyötä jatkettiin vuonna 2016. Yhteistyönä toteutettiin PKS-arviointi, jonka aiheena oli asunto- ja maankäyttöpolitiikka hyvinvoinnin edistämiseksi pääkaupunkiseudun kaupungeissa. Arvioinnin tuloksista raportoidaan keväällä 2017.

1.2 Arviointiin liittyvä raportointi

Tarkastuslautakunta hyväksyi 13.4.2016 vuotta 2015 käsittelevän arviointikertomuksen, joka sisälsi arviointiaiheita strategiaohjelman eri pääkohdista. Arviointikertomuksen ulkoasu uudistettiin vastaamaan keskushallinnon julkaisusarjaa ja kertomus jaettiin valtuutetuille painettuna. Arviointikertomus ja sen valmistelumateriaalina laaditut yksityiskohtaiset arviointimuistiot julkaistiin internetsivustona osoitteessa www.arviointikertomus.fi. Arviointikertomuksen havaintoja ja suosituksia käytiin esittelemässä ensimmäistä kertaa valtuustoryhmien kokouksissa ja kertomuksesta laadittiin aiempaan tapaan tiedote. Arviointikertomuksessa esitetyt suositukset ja kaupunginhallituksen valtuustolle antamat selvitykset suosituksiin liittyvistä toimenpiteistä on julkaistu avoimena dataa Helsinki Region Infoshare (HRI) -palvelussa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 22.6.2016 Helsingin kaupungin tilinpäätöksen vuodelta 2015 ja

Vuotta 2016 koskeva arviointisuunnitelma syntyi tarkastuslautakunnan ja tarkastusviraston yhteistyönä. Suunnitelmaa valmisteltiin yhteisessä tilaisuudessa 27.4.2016 ja lautakunta hyväksyi suunnitelman 4.5.2016. Arviointisuunnitelmaan sisältyy aiheita strategiaohjelman eri pääkohdista ja sen valmistelussa otettiin huomioon valtuustoryhmiltä, kaupunginjohtolta ja virastopäälliköiltä tulleita arviointiaihe-ehdotuksia. Arviointisuunnitelma on julkinen.

Tarkastuslautakunta piti 13 kokousta vuonna 2016 ja sen kaksi jaostoa pitivät yhteensä 22 kokousta. Jaostojen kokouksista viisi oli arviointikäyntejä hallintokuntiin.



merkitsi samalla tiedoksi arviointikertomuksen ja siitä saadut lausunnot sekä tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2015. Valtuusto myönsi vastuuvapauden kaupungin hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille tilikaudelta 2015. Valtuusto kehotti kaupunginhallitusta antamaan joulukuun 2016 loppuun mennessä selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin toiminnasta vastaavat henkilöt ja tilivelvolliset ovat ryhtyneet arviointikertomuksen johdosta. Selvitys oli valtuuston käsittelyssä 14.12.2016.

1.3 Koulutustoiminta

Tarkastuslautakunta ja tarkastusvirasto osallistui-
vat 1.12.2016 Kauniaisissa järjestettyyn PKS-tar-
kastuslautakuntien seminaariin, jonka aiheina

olivat muun muassa viestinnän vaikuttavuus,
maakunta- ja sote-uudistus sekä PKS-tarkastus-
lautakuntien yhteistyö.

1.4 Kehittäminen ja muu toiminta

Tarkastusvirasto valmisteli yhteistyössä tarkas-
tuslautakunnan nimeämän työryhmän kanssa
ehdotuksen kaupungin hallintosääntöön sisälly-
tettävistä hallinnon ja talouden tarkastusta kos-
kevista määräyksistä. Kaupunginvaltuusto hy-
väksyi tarkastuslautakunnan 25.5.2016 tekemän
esityksen päättäessään hallintosäännöstä koko-
uksessaan 16.11.2016.

Tarkastuslautakunta hyväksyi 14.12.2016 tar-
kastusviraston valmisteleman sidonnaisuusil-
moitusten valvonnan järjestämiseen liittyvän
toimintamallin. Kuntalain (410/2015) mukaan
määrätyillä luottamushenkilöillä ja viranhalti-

joilla on velvollisuus ilmoittaa julkisesti sidon-
naisuuksistaan. Sidonnaisuusilmoitus tehdään
tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvel-
vollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset
valtuuston tiedoksi. Tarkastusvirasto valmistelee
tarkastuslautakunnalle sidonnaisuusilmoitusten
valvontaa koskevat asiat. Tarkastusvirasto val-
voo, että sidonnaisuusilmoitusvelvolliset teke-
vät asianmukaisen ilmoituksensa määräajassa,
ylläpitää ilmoituksista muodostuvaa rekisteriä ja
antaa sidonnaisuusilmoitusten laatimiseen liitty-
vää opastusta. Sidonnaisuusilmoitusten valvon-
ta käynnistyy 1.6.2017.

2. Tilintarkastaja

Kaupunginvaltuusto valitsi 10.4.2013 tarkastuslautakunnan ja -viraston valmistelun sekä tilintarkastuksesta käydyn tarjouskilpailun perusteella KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy:n tarkastamaan kaupungin vuosien 2013–2016 ja optiona vuosien 2017–2018 hallintoa ja taloutta. Tarkastuslautakunnan ehdotuksen hyväksyessään valtuusto samalla oikeutti lautakunnan tekemään tilintarkastuksesta sopimuksen, joka on allekirjoitettu 27.5.2013. Päävastuullisena tilintarkastaja vuonna 2016 toimi JHT, KHT Leif-Erik Forsberg. Ostettavien tilintarkastuspäivien määrä on 390 päivää/vuosi.

Tarkastuslautakunta päätti 13.4.2016 esittää kaupunginvaltuustolle kaupungin tilintarkastuksen hankintasopimukseen sisältyvän option käyttöönottoa. Valtuusto päätti 11.5.2016

option mukaisesti valita vuosiksi 2017–2018 kaupungin tilintarkastajaksi KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy:n.

Tilintarkastaja huolehti kaupungin hallinnon ja talouden lakisääteisestä tilintarkastuksesta. Tilintarkastaja antoi 26.4.2016 tilivuotta 2015 koskevan tilintarkastuskertomuksen. Kaupunginvaltuusto päätti 22.6.2016 merkitä tilintarkastuskertomuksen tiedoksi.

Tilintarkastaja antoi vuonna 2016 yhden väliraportin sekä loppuraportin tilivuoden 2015 tilintarkastuksesta ja yhden väliraportin tilivuoden 2016 tilintarkastuksesta. Tilintarkastaja selosti raporttejaan lähemmin tarkastuslautakunnan kokouksissa.



Tarkastusjohtaja Pirjo Hakanpää, tarkastuspäällikkö Arto Ahlqvist sekä tilintarkastajat Jorma Nurkka ja Leif-Erik Forsberg kaupungin tilintarkastuksen allekirjoitustilaisuudessa.

3. Tarkastusvirasto

3.1 Organisaatio ja toiminta

Tarkastusvirasto toimii tarkastuslautakunnan alaisena Helsingin kaupunkikonsernin hallintoa ja taloutta tarkastavana ja arvioivana yksikkönä. Tarkastusviraston päällikkönä toimii tarkastusjohtaja, revisioneuvos Pirjo Hakanpää, JHTT.

Viraston henkilökunta on hyvin koulutettua. Henkilökunnasta 11:llä on ylempi korkeakoulututkinto, näistä kaksi tohtorin tutkintoja. Tarkastusjohtajan lisäksi viraston tarkastuspäällikkö Arto Ahlqvist, arviointipäällikkö Timo Terävä sekä kaupunkitarkastajat Katja Bosisio-Hillberg, Petri Jäske, Jari Ritari ja Kari Roine ovat auktorisoituja julkishallinnon tilintarkastajia (JHTT). Kaupunkitarkastaja Kari Roineella ja erikoistarkastaja Anne Salolla on tilintarkastusalan perustutkinto (HT).

Tarkastusvirasto avusti vuonna 2016 tarkastuslautakuntaa ja sen kahta jaostoa kuntalain mukaisessa arviointitehtävässä. Virasto avusti lisäksi Helsingin kaupungin tilintarkastajaa, JHTT-yhteisö KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy:tä, tilivuoden 2016 tilintarkastuksessa.

Vuoteen 2016 kohdistunutta arviointityötä teki arviointisuunnitelman mukaisesti kaksi tai useampi tarkastaja yhdessä. Arviointeja koskevia yksityiskohtaisia suunnitelmia ja niiden toteutusta käsiteltiin arvioijien muodostamassa Arvi-ryhmässä, jossa puheenjohtajana ja samalla arvioinnin koordinoijana toimi arviointipäällikkö. Lautakunnan kahdelle jaostolle arviointien valmistelua koordinoivat arviointivastaavat, 1. jaostolle kaupunkitarkastaja, VTT Minna Tiili ja 2. jaostolle kaupunkitarkastaja, HT Liisa Kähkönen. Näiden kahden kaupunkitarkastajan nimike muutettiin 1.10.2016 johtavaksi tuloksellisuustarkastajaksi. Muutos perustui siihen, että kuntalaissa 410/2015 tarkastuslautakunnan arviointitehtävä

Visiona on olla kuntasektorin arvostetuin toiminnan tuloksellisuuden edistäjä ja laillisuuden varmentaja vuonna 2020

Toimintaa ohjaavat viraston omat arvot: objektiivisuus, osaaminen, palvelukykyisyys ja tuloksellisuus

laajeni tavoitteiden arvioinnista sen arviointiin, onko kunnan toiminta kokonaisuudessaan järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tilintarkastustyötä tehtiin virastossa vakiintuneen toimintamallin mukaisesti. Tiimityönä tehtyä tarkastusta koordinoi tarkastuspäällikkö ja tiimien työtä ohjasivat tarkastuspäällikön ohella tiimivetäjinä toimineet Katja Bosisio-Hillberg ja Petri Jäske. Tarkastusta koskevia suunnitelmia ja tarkastuksen toteutusta käsiteltiin Tilita-ryhmässä, jonka puheenjohtajana toimi tarkastuspäällikkö. Tilintarkastuksen yhteyshenkilöt vuonna 2016 on esitelty liitteessä 4.

Toimintavuoden aikana päivitettiin Arvioinnin käsikirja, johon on koottu kaikki arviointia koskevat ohjeet ja muut dokumentit. Lisäksi Arvi-ryhmäläiset perehtyivät tuloksellisuusarviointien suorittamiseen.

Tarkastusvirasto selvitti asiakaskyselyllä lautakunnan jäsenten näkemyksiä viraston toiminnasta ja arviointityöstä. Viraston tarkastajat tekivät ammattitaidon itsearviointin. Lisäksi toteutettiin lautakunnan 11.11.2015 hyväksymän arvioinnin vaikuttavuuden parantamiseen tähtäävän kehittämissuunnitelman toimenpiteitä.

3.2 Kansainvälinen yhteistyö

Etelä-Korean eri kaupunkien edustajista koostuva 14 hengen delegaatio vieraili tarkastusvirastossa 24.5.2016. Ryhmälle esiteltiin Suomen tilintarkastusjärjestelmää ja kaupunkitason tilintarkastusta.

Joka toinen vuosi järjestettävä kunnallisten päällikköreviisorien konferenssi pidettiin Göteborgissa 20.–23.8.2016. Konferenssin teemoina olivat ”Risk management” ja ”Produktivitet och effektivitet”. Tarkastusviraston henkilökunnasta konferenssiin osallistuivat tarkastusjohtaja Pirjo Hakanpää, tarkastuspäällikkö Arto Ahlqvist sekä johtavat tuloksellisuustarkastajat Liisa Kähkönen ja Minna Tiili. Minna Tiili esitteli konferenssissa Helsingin tarkastusviraston tuloksellisuuden arviointimallin ”Resultatutvärdering enligt Helsingfors stads revisionskontors utvärderingsmodell” ja Liisa Kähkönen esitteli vuoden 2015 arviointia ”Fusionen av socialverket och hälsovårdverket i Helsingfors 2013”. Tarkastusjohtaja Pirjo Hakanpää toimi yhteistyön toisena suomalaisena kontaktihenkilönä, toisen ollessa JHTT, CIA Martin Slotte KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy:stä.

Tarkastuspäällikkö Arto Ahlqvist, johtava tuloksellisuustarkastaja Minna Tiili ja kaupunkitarkastajat Harri Hynninen, Petri Jäske ja Jari Ritari osallistuivat Kuntatarkastajat ry:n järjestämälle opintomatkalta 16.–20.11.2016 Brysseliin ja Lontoon. Brysselissä ohjelma sisälsi tutustumisen Euroopan parlamentin, alueiden komitean ja Kuntaliiton Brysselin toimiston toimintaan sekä vierailun Euroopan komissiossa komissaari Jyrki Kataisen kabinettipäällikön vieraana. Lontoossa ryhmä vieraili Iso-Britannian tarkastusvirastossa NAO:ssa, jossa kerrottiin Value for Money -tarkastuksesta, ja Deloitte toimistossa, jossa käsiteltiin Brexitin vaikutuksia. Lisäksi valtiovarainministeriön entinen tarkastusjohtaja kertoi sisäisen tarkastuksen kehittämisestä Iso-Britannian julkisessa hallinnossa.

3.3 Medianäkyvyys ja tunnettuuden lisääminen

Arviointikertomuksesta on laadittu medialle tiedote vuodesta 2010 lähtien ja järjestetty kerto-

Ruotsin kuntaliiton kolme asiantuntijaa vieraili tarkastusvirastossa 23.11.2016 tutustumassa Suomen kunnalliseen tilintarkastusjärjestelmään ja sen käytäntöihin. Tilintarkastusjärjestelmää ja Helsingin kaupungin tilintarkastusta ja arviointia esittelivät tarkastusjohtaja Pirjo Hakanpää, tarkastuspäällikkö Arto Ahlqvist ja arviointipäällikkö Timo Terävä.



Tarkastuspäällikkö Arto Ahlqvist, tarkastusjohtaja Pirjo Hakanpää sekä johtavat tuloksellisuustarkastajat Liisa Kähkönen ja Minna Tiili kunnallisten päällikköreviisorien konferenssissa Göteborgissa.

muksen julkaisuun liittyvä tiedotustilaisuus vuosina 2010–2015. Kesällä 2016 tarkastusvirasto

julkaisi www.arviointikertomus.fi-sivuston, jossa esitellään arviointikertomuksen sisältöä paperijulkaisua kattavammin. Sivusto on tarkoitettu erityisesti luottamushenkilöiden ja kuntalaisten käyttöön.

Vuonna 2016 arviointikertomuksesta uutisoitiin Hufvudstadsbladetissa (15.5.2016) ja helsinkiläisiin kotitalouksiin jaettavassa Helsinki-infossa (painosmäärä 378 858 kpl). Lisäksi arviointikertomusta käsiteltiin Helsingin Sanomien ja Helsingin kaupungin verkkosivuilla ja kaupungin työntekijöiden intranetissä Helmessä.



Tarkastusviraston toimintaa ja työyhteisöä esiteltiin kaupungin henkilöstölehti Helsingin Hengesä (painosmäärä 37 500 kpl) alkuvuodesta 2016.

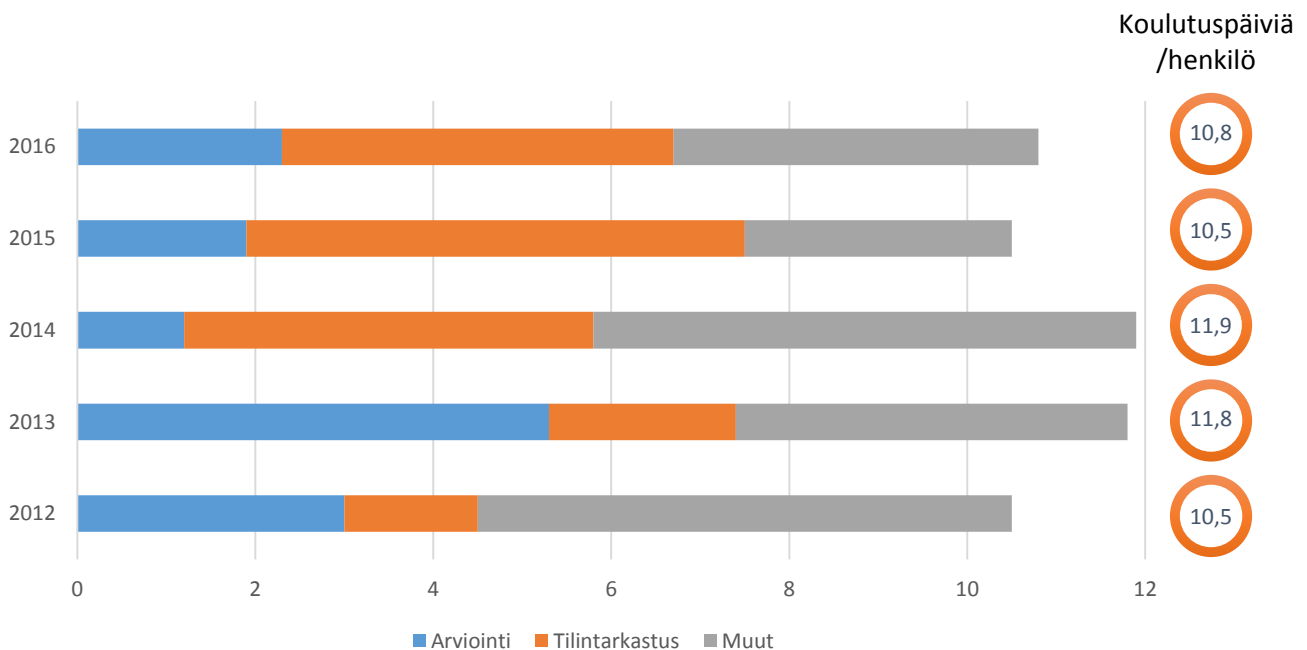
Tarkastusjohtaja ja tarkastuspäällikkö tapasivat 17.3.2016 patentti- ja rekisterihallituksen tilintarkastusvalvonnan uuden johtajan Riikka Harjulan. Harjulalle välitettiin tietoa Helsingin

kaupungin tarkastustoimen kokonaisuudesta, tarkastusviraston riippumattomuudesta, tilintarkastusprosessista ja tilintarkastuksen laadunvarmistuksesta.

3.4 Koulutus ja kehittäminen

Toimintavuonna toteutettiin viraston strategialähtöistä osaamisen ja toiminnan kehittämissuunnitelmaa 2014–2020 ja sen toimeenpanoa varten yhteistyössä henkilöstön kanssa laadittua koulu-

ja kehittämisohjelmaa 2016. Toteutuneet koulutusmenot vuonna 2016 olivat 28 000 euroa. Koulutuksen osuus tarkastusviraston menoista oli 1,5 prosenttia (2,1 prosenttia vuonna 2015).



Kuvio 1. Koulutuspäivien lukumäärä henkilöä kohden vuosina 2012–2016

Henkilöstön osaamisen kehittämiseen panostettiin hyväksytyyn koulutussuunnitelman mukaisesti 11 koulutuspäivällä per henkilö (10,5 päivää vuonna 2015). Näistä seitsemän päivää/henkilö oli tilintarkastus- ja arviointikoulutusta ja loput muuta ammattitaitoa kehittävä koulutus. Tarkastusviraston toimialasta johtuen ulko-

puolista koulutusta on enemmän kuin kaupungin sisäistä koulutusta. Kaikkiaan koulutuspäiviä oli 187, joista 54 päivää oli sisäistä koulutusta. Koulutuksista saatua tietoa ja sen soveltamisesta hankittua osaamista jaetaan viraston sisällä jatkuvasti.

Taulukko 1. Tarkastusvirastossa järjestetyt erityiskoulutukset vuonna 2016

Aihe	Osallistujat	Kouluttaja	Aika
Tuloksellisuusarvioinnin mallin käyttöönottoon liittyvän osaamisen kehittäminen	Arvi-ryhmä	Tarkastusvirasto, Petri Jäske, Liisa Kähkönen ja Minna Tiili	8.4.2016
ACL:n käyttö ja hyödyntäminen	Tilta-ryhmä	Tarkastusvirasto, Harri Hynninen	18.5.2016
Kustannushyötyanalyysin hyödyntäminen arvioinnissa	Arvi-ryhmä	VATT, Antti Saastamoinen	26.5.2016
Tilintarkastuksen ajankohtaispäivä	Tilta-ryhmä	KPMG	27.5.2016
Konsernin tilintarkastus	Tilta-ryhmä	KPMG	27.5.2016
Ruotsin kielen kertaus- ja viestintäkoulutus	Koko henkilökunta	Arbis	Kevät ja syksy 2016
Johtamisjärjestelmän uudistaminen ja uusi organisaatorakenne	Koko henkilökunta	Tarkastusvirasto, Pirjo Hakanpää	10.8.2016
Kunnan toiminta ja sen tarkoituksenmukaisuuden arviointi	Arvi-ryhmä	Tarkastusvirasto, Minna Tiili	12.12.2016

Vuoden 2016 aikana pidettiin kolme koko viraston henkilökunnalle suunnattua pro-valmennusta, joissa valmentajana toimi viraston omasta henkilökunnasta se, jonka toimialaan valmennuksen aihe kuului tai johon asianomainen henkilö oli muuten perehtynyt. Valmennukset käsitelivät konsernitason arviointitoimintaa, sote-uudistusta ja sidonnaisuusilmoitusten valvontaa.

Viraston henkilöstöstä erikoistarkastaja Anne Salo suoritti HT-tilintarkastajan tutkinnon. Johtava tuloksellisuustarkastaja Minna Tiili suoritti loppuun vuonna 2015 alkaneen esimiestyön

OVI-valmennusohjelman ja johdon sihteerin Laura Rinne suoritti johdon assistentin tutkinnon.

Vuonna 2016 tarkastusvirastossa käynnistettiin seitsemän viraston sisäistä kehittämishanketta. Kehittämishankkeiden toteuttamiseen oli varattu aikaa henkilöstölle keskimäärin 5–10 päivää henkilöä kohden ja hankkeiden toteutumista seurattiin aktiivisesti johtoryhmässä. Kehittämishankkeista kaikki toteutuivat aikataulun mukaisesti vuoden 2016 aikana.

Virasto tilasi toiminnan laadun varmistukseksi

Laatukeskukselta EFQM-pohjaisen ulkoisen arvioinnin, jonka nelihenkinen arviointiryhmä suoritti loppuvuonna 2016. Laatukeskuksen käyttöön toimitettiin laaja arviointiaineisto. Arviointiryhmä haastatteli viraston johdon lisäksi koko henkilökunnan. Arvioinnin kokonaispisteet olivat 450–499:n tasolla. Pistemäärä viestii organisaation erinomaisesta tasosta, joka on toiminnan määrätietoisesta kehittämisestä tulosta. Se oikeutti uudistamaan EFQM Recognised for Excellence -tunnustuksen neljällä tähdellä. Arvioinnissa viraston vahvuusiksi nostettiin laadukkaat arviointi- ja tilintarkastuspalvelut, henkilöstön osaamisesta ja hyvinvoinnista huolehtiminen ja henkilöstön osallistaminen.

Vuonna 2013 alkanutta osaamisen kehittämisen yhteistyötä Valtiontalouden tarkastusviraston (VTV) kanssa jatkettiin. Keväällä allekirjoitettiin virastojen välinen sopimus henkilökierrosta vuosille 2016–2020. Tarkastusvirasto vastaanotti syksyllä 2016 VTV:stä tuloksellisuustarkastuspäällikön vajaan vuoden mittaiseen henkilövaihtoon.

Työterveyslaitoksen Kunta10-tutkimus toteutet-



Tarkastusvirastolle myönnettiin Nolla tapaturmaa-foorumien työturvallisuuden tasoluokitus Taso I - Maailman kärjessä. Kuvassa viraston suojelujohtaja, arviointipäällikkö Timo Terävä ja työsuojeluhenkilö, johdon sihteeri Laura Rinne.

tiin toista kertaa vuonna 2016. Tarkastusviraston tulokset heikkenivät vuoden 2014 erinomaisista tuloksista, mutta olivat edelleen hyvällä tasolla. Tarkastusviraston prosentuaalinen sijoittuminen koko Kunta10-työyksiköiden joukossa oli 79 ja Helsingin kaupungin 49 (vaihteluväli 0–100).

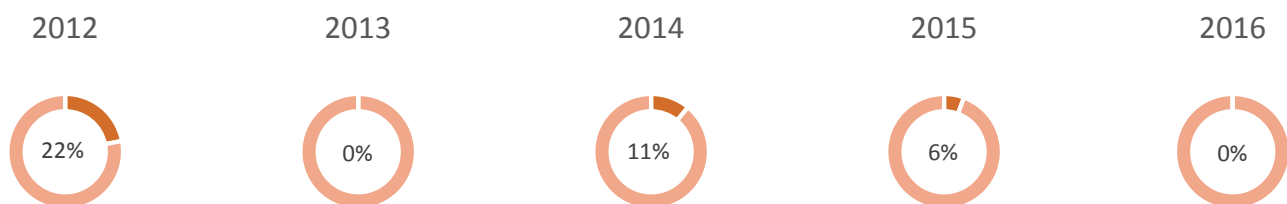
3.5 Henkilöstön vaihtuvuus ja työssäolo

Taulukko 2. Tarkastusviraston henkilöstön, työllistettyjen ja harjoittelijoiden määrä vuosina 2012–2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Tarkastusviraston henkilöstö	18	18	18	17	17
Työllistetyt	0	1	0	0	1
Korkeakouluharjoittelijat	1	1	1	0	0
Henkilötyöpäivät	3 791	3 833	3 626	3 566	3 662

Vuonna 2016 viraston 18:sta vakanssista täytetynä oli 17. Henkilöstöstä oli viranhaltijoita kolme ja työsuhteisia 14. Syksyllä 2016 virastossa oli työllistettynä kolmen kuukauden vuorotte-

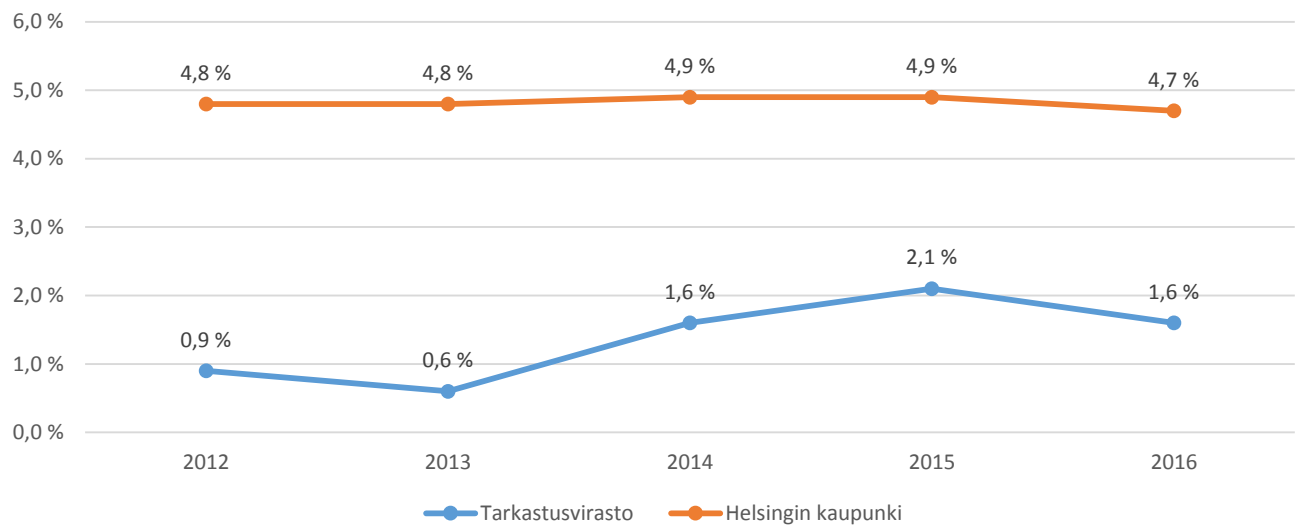
luvapaan ajan Tampereen yliopiston tilintarkastuksen ja arvioinnin maisteriohjelmasta valmistunut nuori hallintotieteen maisteri.



Kuvio 2. Lähtövaihtuvuus tarkastusvirastossa vuosina 2012–2016

Vakinaisen henkilöstön lähtövaihtuvuus on vuosina 2012–2016 vaihdellut yhdestä neljään henkilöön. Suurin osa vaihtuvuudesta on johtunut

eläkkeelle jäämisistä. Viraston lähtövaihtuvuus oli 0 prosenttia vuonna 2016.



Kuvio 3. Sairauspoissaolot tarkastusvirastossa ja Helsingin kaupungilla vuosina 2012–2016

Sairauspoissaoloprosentti vuonna 2016 oli 1,6 prosenttia. Koko kaupungin keskimääräinen sairauspoissaoloprosentti vuonna 2016 oli 4,7 prosenttia. Tarkastusviraston sairauspoissaoloprosentti on jo vuosia ollut merkittävästi pienempi kuin koko kaupungin keskiarvo. Sairauspoissaolot pyritään jatkossakin pitämään alhaisella tasolla.

3.6 Toimitilat

Tarkastusvirastolla on käytössään toimitilaa yhteensä 590,5 neliometriä Unioninkatu 25:n neljännessä ja viidennessä kerroksessa. Virasto vuokraa toimitilansa kaupungin kiinteistöviraston tilakeskukselta.



4. Tilinpäätös- ja suorit tiedot

4.1 Tilinpäätöstiedot

Taulukko 3. Tarkastusviraston toimintatuotot ja -menot sekä investointimenot vuosina 2012–2016

(1 000 euroa)	2012	2013	2014	2015	TA 2016	2016
TOIMINTATUOTOT						
Yhteensä	0	0	0	0	3	10
Muut tuotot	0	0	0	0	3	10
TOIMINTAMENOT						
Yhteensä	2 065	2 056	1 934	1 958	2 059	1 917
Henkilöstökulut	1 441	1 475	1 444	1 455	1 491	1381
Palvelujen ostot	389	344	240	255	318	284
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	26	34	32	27	39	30
Avustukset	2	2	3	3	3	3
Vuokratulot	205	201	213	218	207	216
Muut toimintakulut	2	2	1	2	1	4
Toimintamenojen muutos edellisestä vuodesta, %	3,1	-0,4	-5,9	1,2	4,9	-2,1
INVESTOINTIMENOT	0	0	0	0	41	40

Tarkastustoimen vuoden 2016 toimintameno toteutuivat arvioitua pienempinä. Talousarvion alitus johtui pääosin ennakoitua alhaisemmista henkilöstömenoista. Konsernitarkastajan avointa vakanssia hoidettiin viraston sisäisin tehtäväjärjestelyin. Viraston toimintameno laskivat vuodesta 2015 noin kahdella prosentilla ja vuodesta 2014 noin yhdellä prosentilla.

Vuonna 2016 tarkastustoimen menot olivat 3,01 euroa asukasta kohden (3,12 euroa vuonna

2015). JHTT-tilintarkastuspalvelujen osuus tarkastustoimen toimintamenoista oli noin seitsemän prosenttia ja tarkastuslautakunnan osuus noin neljä prosenttia.

Investointimääräraha käytettiin suunnitelman mukaiseen kalustohankintaan. Tarkastusjohtajan käyttöön hankittiin kuusi vuotta käytössä olleen auton tilalle kaupungin päästövaatimukset täyttävä henkilöauto.

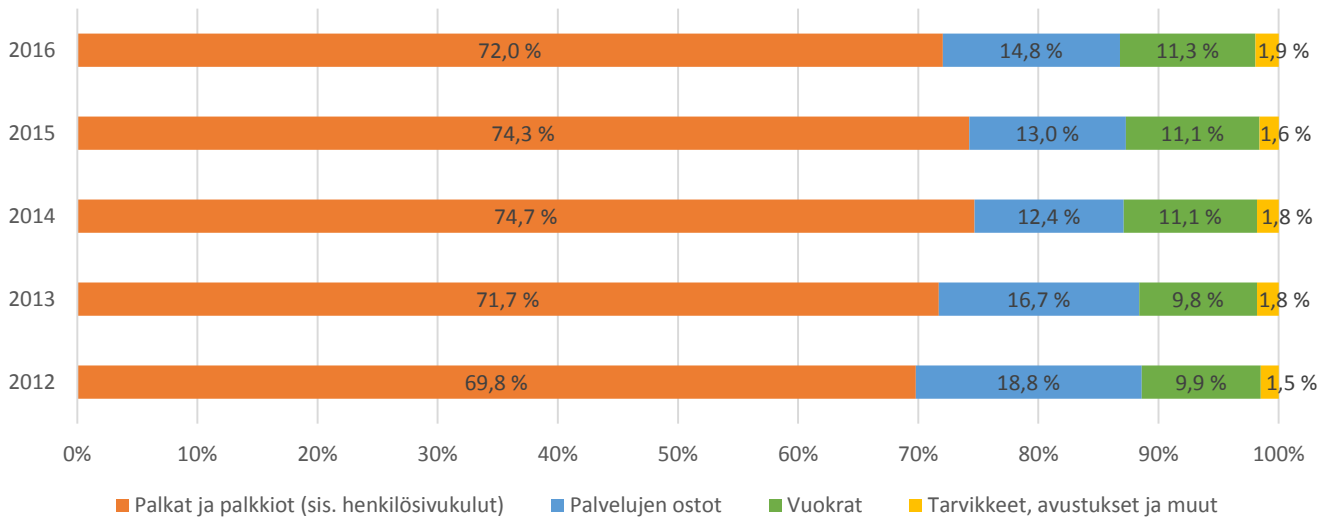
Taulukko 4. Tarkastusviraston toimintamenojen osuus koko kaupungin toimintamenoista vuosina 2012–2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Tarkastustoimen toimintamenojen osuus koko kaupungin toimintamenoista	0,045 %	0,044 %	0,041 %	0,046 %	0,046 %

Helsingin tarkastustoimen toimintamenojen osuus koko kaupungin toimintamenoista oli 0,046 prosenttia vuonna 2016. Tarkastusvirasto vertailee vuosittain talous- ja toimintatietojaan viiden muun suuren kaupungin (Espoo, Oulu,

Tampere, Turku ja Vantaa) kanssa. Helsingin tarkastustoimen menojen osuus koko kaupungin menoista on viime vuosina sijoittunut vertailussa keskivaiheille.

4.2 Eri kuluryhmien osuus käyttömenoista



Kuvio 4. Tarkastusviraston eri kuluryhmien osuus käyttömenoista vuosina 2012–2016

Tarkastusviraston toimintamenoista yli 70 prosenttia on henkilöstömenoja, jotka koostuvat henkilöstön palkoista ja palkkioista

sivukuluineen sekä tarkastuslautakunnan kokous- ja vuosipalkkioista. Palvelujen ostoista merkittävin on kaupungin tilintarkastuspalvelut.

4.3 Sitovien toiminnan tavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan ja -viraston sitovina toiminnan tavoitteina olivat arviointikertomuksen ja tilintarkastuskertomuksen valmistuminen 30.4.2016 mennessä.

Tavoitteet toteutuivat, sillä arviointikertomus hyväksyttiin 13.4.2016 ja tilintarkastuskertomus annettiin 26.4.2016.

4.4 Muiden toiminnan tavoitteiden toteutuminen

Tavoitteena oli lakisääteisen tilintarkastuksen suorittaminen laadukkaasti ja kustannustehokkaasti sopimuksen mukaisten 390:n tarkastuspäivän puitteissa. Tavoite toteutui. Lakisääteinen tilintarkastus suoritettiin laadukkaasti hyvää tilintarkastustapaa noudattaen ja kustannustehokkaasti tilintarkastussopimuksen mukaisten 390:n tarkastuspäivän ja sopimushintojen puitteissa.

tuksesta johtuvien tarkastuslautakunnan laajenevien tehtävien hoitaminen ammattitaitoisesti kustannuksia ja henkilöresursseja kasvattamatta. Tavoite toteutui, sillä arviointisuunnitelma toteutettiin ammattitaitovaatimukset täyttäen ja samalla talousarviomäärärahat alitettiin seitsemällä prosentilla. Sidonnaisuusilmoitusten valvonnan järjestämisestä esitettiin joulukuussa 2016 suunnitelma tarkastuslautakunnalle.

Toisena tavoitteena oli kuntalain kokonaisuudis-

4.5 Tilankäytön toteutuminen strategiakaudella 2013–2016

Tarkastusviraston jo aikanaan luovuttua kaupungin muissa virastoissa tarkastajien käytössä

olleista tiloista on strategiakaudella 2013–2016 toimitilojen käytön tehostamisessa keskitytty

viraston omiin tiloihin. Tavoitteena on ollut tehostaa tilojen käyttöä luovuttamalla tarpeettomaksi käyvät työtilat sopivina kokonaisuuksina kaupungin muiden toimintojen käyttöön. Lisäksi tavoitteena on ollut tilojen käytön tehostaminen muun muassa pari- ja tiimityötapoja kehittämällä ja etätyömahdollisuuksia parantamalla.

Tavoite tilojen luovuttamisesta ei ole toistaiseksi toteutunut, koska tiloja ei ole sopivina kokonai-

suuksina jäänyt tarpeettomaksi. Etätyön edellytyksiä on parannettu muun muassa laatimalla ja käyttöönottamalla virastolle etätyön periaatteet. VPN-yhteyden hyödyllisyyttä eri työtehtävissä on testattu etätyön kehittämishankkeen yhteydessä. Etätyöpäivien määrä on kasvanut.

Tiimityöskentelystä on järjestetty koulutusta ja virastolle on järjestetty pari- ja tiimityöskentelyyn soveltuva pientyöskentelytila.

4.6 Suoritetiedot

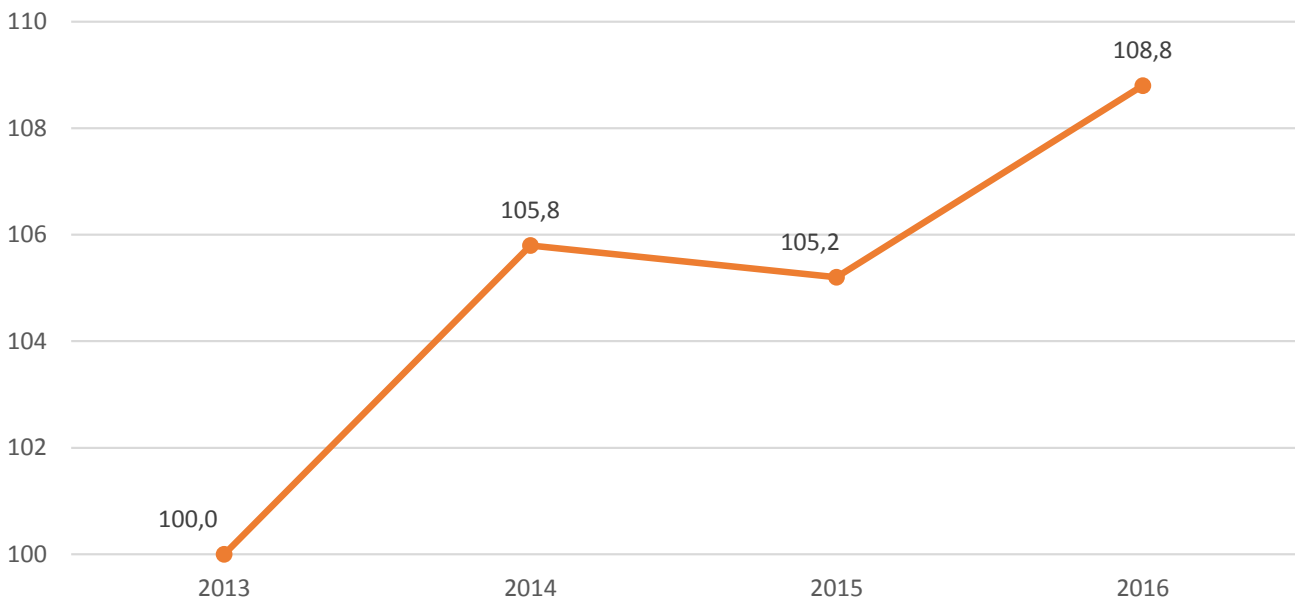
Taulukko 5. Tarkastusviraston muistioiden määrä vuosina 2012–2016

(kpl)	2012	2013	2014	2015	2016
Tilintarkastusmuistiot	68	84	68	70	75
Arviointimuistiot	64	61	50	50	49
Yhteensä	132	145	118	120	124

Tarkastusvirasto laati tarkastuslautakunnalle yhteenvetdon vuoden 2016 arviointi- ja tilintarkastusmuistioista. Muistioista 49 oli tarkastuslauta-

kunnalle tehtyjä arviointimuistioita ja 75 tilintarkastajalle tehtyjä tilintarkastusmuistioita.

4.7 Tuottavuus



Kuvio 5. Tarkastusviraston tuottavuuden kehittyminen vuosina 2012–2016

Tarkastusviraston tuottavuuden kehittymistä mitataan tulokorttiin pohjautuvalla tuottavuusindeksillä. Tuotosindeksi koostuu kuudesta osatekijästä, joista työpanosten käyttöön liittyvien tekijöiden painoarvo on 50 prosenttia (arviointisuunnitelman toteutuminen, tilintarkastussuunnitelman toteutuminen ja ydinprosesseihin käytettyjen työpäivien osuus kaikista työpäivistä), työn laatutekijöiden painoarvo 40 prosent-

tia (ammattitaito arvioinnissa ja ammattitaito tilintarkastuksessa) ja henkilöstötekijöiden painoarvo 10 prosenttia (työmotivaatiokysely). Panoindeksi on muodostettu julkisten menojen hintaindeksillä (kuntatalouden yleishallinto) deflatoiduista toimintamenoista. Vuonna 2016 tarkastusviraston tuottavuus parani sen vuoksi, että kaikki tuotostekijät toteutuivat erittäin hyvin ja talousarvio alittui huomattavasti.

4.8 Ympäristöasiat

Kaupunkiyhteinen energiansäästötavoite on kymmenen prosenttia vuoden 2010 kokonaisenergiankulutuksesta, mukaan lukien aiempien vuosien säästötavoitteet. Tavoitteeseen sisältyvät sähkön ja kaukolämmön kulutus. Tarkastusvirasto on vuokrannut toimitilansa kiinteistöviraston tilakeskukselta, joka seuraa energiankulutusta vain koko kiinteistön tasolla. Energiansäästöä tarkastusviraston osalta ei ole mahdollista erikseen todentaa.



Tarkastusvirasto osallistui vuonna 2016 Earth Hour-tapahtumaan valoja ja sähkölaitteita sammuttamalla.

Jaostojen jäsenet ja jaostoja avustaneet tarkastusviraston vastuuhenkilöt 2016

1. JAOSTON JÄSENET

Wille Rydman
puheenjohtaja

Mia Haglund
varapuheenjohtaja

Tuomas Viskari
jäsen

Nuutti Hyttinen
jäsen

Patrik Gayer
jäsen

2. JAOSTON JÄSENET

Pentti Arajärvi
puheenjohtaja

Mari Holopainen
varapuheenjohtaja

Sari Mäkimattila
jäsen

Jaana Lamminperä
jäsen

1. JAOSTON VASTUUHENKILÖT

Minna Tiili
johtava tuloksellisuustarkastaja

Arto Ahlqvist
tarkastuspäällikkö

Katja Bosisio-Hillberg
kaupunkitarkastaja

Harri Hynninen
kaupunkitarkastaja

Petri Jäske
kaupunkitarkastaja

Kirsi-Marie Kaito
erikoistarkastaja

Liisa Kähkönen
johtava tuloksellisuustarkastaja

Tarja Palomäki
kaupunkitarkastaja

Lassi Perkinen
kaupunkitarkastaja

Jari Ritari
kaupunkitarkastaja

Kari Roine
kaupunkitarkastaja

Timo Terävä
arviointipäällikkö

2. JAOSTON VASTUUHENKILÖT

Liisa Kähkönen
johtava tuloksellisuustarkastaja

Katja Bosisio-Hillberg
kaupunkitarkastaja

Harri Hynninen
kaupunkitarkastaja

Petri Jäske
kaupunkitarkastaja

Kirsi-Marie Kaito
erikoistarkastaja

Tarja Palomäki
kaupunkitarkastaja

Jari Ritari
kaupunkitarkastaja

Kari Roine
kaupunkitarkastaja

Timo Terävä
arviointipäällikkö

Minna Tiili
johtava tuloksellisuustarkastaja

Vastuualuejako 2016

1. JAOSTO	2. JAOSTO
Kaupunginhallitus	Sosiaali- ja terveyslautakunta
Johtajisto	Sosiaali- ja terveysvirasto
Konsernin johto ja valvonta	Varhaiskasvatuslautakunta
Kaupunginkanslia	Varhaiskasvatusvirasto
Taloushallintopalvelu-liikelaitoksen jk	Eläintarhan johtokunta
Taloushallintopalvelu-liikelaitos	Korkeasaaren eläintarha
HKL-liikelaitoksen jk	Henkilöstön kehittämispalvelut -liikelaitoksen jk
HKL-liikelaitos	Henkilöstön kehittämispalvelut -liikelaitos (Oiva Akatemia)
Palvelukeskus-liikelaitoksen jk	Kaupunginmuseon jk
Palvelukeskus-liikelaitos	Kaupunginmuseo
Pelastuslautakunta	Kaupunginorkesterin jk
Pelastuslaitos	Kaupunginorkesteri
Teknisen palvelun lautakunta	Kulttuuri- ja kirjastolautakunta
Hankintakeskus	Kaupunginkirjasto
Rakentamispalvelu (Stara)	Kulttuurikeskus
Tukkutori	Liikuntalautakunta
Yleisten töiden lautakunta	Liikuntavirasto
Rakennusvirasto	Nuorisolautakunta
Ympäristölautakunta	Nuorisoasiainkeskus
Ympäristökeskus	Opetuslautakunta
Asuntolautakunta	Opetusvirasto
Asuntotuotantotoimikunta	Ruotsinkielisen työväenopiston jk
Asuntotuotantotoimisto	Ruotsinkielinen työväenopisto
Kaupunkisuunnittelulautakunta	Suomenkielisen työväenopiston jk
Kaupunkisuunnitteluvirasto	Suomenkielinen työväenopisto
Kiinteistölautakunta	Kaupungin taidemuseon jk
Kiinteistövirasto	Taidemuseo
Rakennuslautakunta	Työterveys-liikelaitoksen jk
Rakennusvalvontavirasto	Työterveys-liikelaitos
	Tietokeskus
	Pääkaupunkiseudun yhteistyöasiat

Jaostojen vastuualueisiin sisältyvät keskeisimmät Helsingin kaupungin konserniyhteisöt ja säätiöt

KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA

Forum Virium Helsinki Oy
 Helen Oy
 Helsingin Markkinointi Oy
 Helsingin Satama Oy
 Helsinki Abroad Ltd Oy
 Helsinki Region Marketing Oy
 Seure Henkilöstöpalvelut Oy

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖTOIMI

Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy
 Helsingin Konsernihankinta Oy
 MetropoliLab Oy
 Palmia Oy
 Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy
 Ruskeasuon Varikkokiinteistö Oy
 Suomenlinnan Liikenne Oy
 Työmaahuolto Oy

KAUPUNKISUUNNITTELU- JA KIINTEISTÖTOIMI

(seuraavassa lueteltu keskeisimpiä)
 Finlandia-talo Oy
 Helsingin kaupungin asunnot Oy (Heka)
 Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Helsingin
 korkotukiasunnot
 Kiinteistö Oy Auroralinna
 Kiinteistö Oy Helsingin toimitilat
 Kiinteistö Oy Kaapelitalo
 Kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Tennispalatsi

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI

Helsingin Seniorisäätiö
 Niemikotisäätiö
 Oulunkylän sairaskotisäätiö
 PosiVire Oy

SIVISTYSTOIMI

Helsingin Musiikkitalon säätiö
 Helsingin seudun kesäyliopistosäätiö
 Helsingin teatterisäätiö
 Helsingin Stadion Oy
 Helsinki-viikon säätiö
 Jääkenttäsäätiö
 Mäkelänrinteen Uintikeskus Oy
 Stadion-säätiö
 UMO-säätiö
 Urheiluhallit Oy
 Vuosaaren Urheilutalo Oy

Tilintarkastuksen yhteyshenkilöt 2016

VIRASTOT JA LIIKELAITOKSET	YHTEYSHENKILO
Asuntotuotantotoimisto	Petri Jäske
Hankintakeskus	Katja Bosisio-Hillberg
Henkilöstön kehittämisspalvelut -liikelaitos	Kari Roine
Helsingin kaupungin tukkutori	Katja Bosisio-Hillberg
HKL-liikelaitos	Kari Roine
Kaupunginkanslia	Minna Tiili
Kaupunginkirjasto	Tarja Palomäki
Kaupunginmuseo	Tarja Palomäki
Kaupunginorkesteri	Harri Hynninen
Kaupungin taidemuseo	Tarja Palomäki
Kaupunkisuunnitteluvirasto	Petri Jäske
Kiinteistövirasto	Petri Jäske
Korkeasaaren eläintarha	Minna Tiili
Kulttuurikeskus	Tarja Palomäki
Liikuntavirasto	Harri Hynninen
Nuorisoasiainkeskus	Minna Tiili
Opetusvirasto	Tarja Palomäki
Palvelukeskus-liikelaitos	Kari Roine
Pelastuslaitos	Jari Ritari
Rakennusvalvontavirasto	Petri Jäske
Rakennusvirasto	Jari Ritari
Rakentamispalvelu (Stara)	Jari Ritari
Ruotsinkielinen työväenopisto	Liisa Kähkönen
Sosiaali- ja terveystervirasto	Liisa Kähkönen
Suomenkielinen työväenopisto	Kirsi-Marie Kaito
Taloushallintopalvelu-liikelaitos	Kari Roine
Tietokeskus	Timo Terävä
Työterveys-liikelaitos	Timo Terävä
Varhaiskasvatusvirasto	Minna Tiili
Ympäristökeskus	Harri Hynninen
Konsernin johto ja valvonta	Minna Tiili
Konserniyhtiöt ja säätiöt	Minna Tiili
Pääkaupunkiseudun yhteistyöasiat	Liisa Kähkönen

Helsingin kaupungin tarkastuslautakunnan ja -viraston toimintakertomus 2016

Valokuvat

Kansi: Jussi Hellsten

Sivu 1: Matti Tirri

Sivu 2: Jussi Tiainen

Sivu 4: Pertti Nisonen

Sivut 6, 7 ja 9: Viraston oma kuvapankki

Sivu 10: Lauri Rotko